

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Jan E. Jørgensen
Jan.E@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet

Holmens Kanal 20

1060 København K

T +45 72 20 50 00

E bm@bm.dk

www.bm.dk

CVR 10172748
11. februar 2021

J.nr. 20215200030

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 15. januar 2021 stillet følgende spørgsmål nr. 202 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikke-medlem af udvalget Jan E. Jørgensen (MFU).

Spørgsmål nr. 202:

”Hvad gør Arbejdstilsynet for at sikre, at sandblæsning med kvartssand undgås, og at der anvendes andre stoffer, når det er muligt, og anvendes personlige værnemidler, hvor substitutter ikke er muligt? Mener ministeren at dette vil kunne implementeres mere effektivt med et forbud?”

Svar:

Jeg har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Arbejdstilsynet, som oplyser følgende:

”Det er virksomhedens ansvar at sikre, at arbejdet planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Sikkerhedsforanstaltningerne omfatter i prioriteret rækkefølge (1) substitution (kan der anvendes en metode som er mindre farlig), (2) tekniske foranstaltninger (fx punktudsug o.l.), (3) organisatoriske foranstaltninger (fx adskillelse eller afgrænsning af arbejde) og (4) hvis det ikke er muligt at fjerne risikoen på andre måder ved brug af personlige værnemidler (åndedrætsværn, beskyttelsestøj mv.).

Når sandblæsning foregår på en byggeplads, hvor bygherren skal udarbejde en plan for sikkerhed og sundhed, skal sandblæsningsarbejdet være omfattet af planen, herunder så det sikres, at der ikke spredes farligt støv til andre beskæftigede på byggepladsen.

Arbejdsgiveren skal endvidere sikre, at de ansatte er *oplært og instrueret* i det arbejde, de forventes at udføre, herunder hvilke sikkerhedsforanstaltninger der skal anvendes, og hvordan de personlige værnemidler anvendes korrekt. Arbejdsgiveren skal løbende føre tilsyn med, at oplæringen og instruktionen er tilstrækkelig, og at de ansatte følger den.

I forhold til substitution har en virksomhed forud for det konkrete arbejde pligt til at vurdere, om det farlige stof/materiale kan substitueres – dvs. hvis det kan fjernes eller erstattes af et stof, materiale eller en proces, som ikke er farlig eller er mindre farlig. Når kvartssand anvendes til sandblæsning, bliver sandet så finkornet (respirabelt), at det kan indåndes, hvilket kan være kræftfremkaldende. Der kan dog også dannes finkornet (respirabelt) støv ved sandblæsning med alternative materialer end kvartssand så som fx stålgrit, stålkugler eller kobberslagge, fx ved facadeafrensning.

Det fremgår af Arbejdstilsynets vejledningsmateriale om sandblæsning, at blæsning med natursand, der indeholder kvarts, bør undgås. I forbindelse med vurdering af alternative blæsemidler, som fx kobberslagge, er det vigtigt, at blæsemidlets eventuelle indhold af sundhedsskadelige metaller holdes op mod risikoen ved udsættelse for kvarts. Såfremt en virksomhed ikke har substitueret, skal virksomheden på Arbejdstilsynets anmodning kunne dokumentere, at der ikke kan foretages substitution. Virksomheden kan ligeledes få påbud fra Arbejdstilsynet på baggrund af fx manglende brug af personlige værnemidler eller brug af værnemidler, der er uegnet til opgaven.

En væsentlig del af sandblæsning med kvartssand foregår efter Arbejdstilsynets oplysninger ved bygge- og anlægsarbejde i forbindelse med facaderensning. Her sandblæses på overflader af mursten og beton, hvorved kvartspartikler slås af de flader, der afrenses, og der udvikles finkornet (respirabelt) kvarts og andet farligt støv. Det vil derfor være nødvendigt at træffe sikkerhedsforanstaltninger som fx inddækning, støvafvisende dragter og luftforsynet åndedrætsværn uanset blæsemidlet, da de stramme sikkerhedsforanstaltninger både skal beskytte de ansatte mod udsættelse for kvarts i blæsemidlet og fra overfladen, der sandblæses.

På baggrund af ovenstående er det Arbejdstilsynets vurdering, at reglerne på området i dag er tilstrækkelig effektive til at sikre den nødvendige beskyttelse, og at forbud mod sandblæsning med kvartssand derfor ikke vil være proportionalt med den arbejdsmiljømæssige gevinst.”

Jeg henholder mig til Arbejdstilsynets oplysninger, og kan i øvrigt henvise til mit svar på BEU alm. del – spørgsmål 201.

Venlig hilsen

Peter Hummelgaard
Beskæftigelsesminister